

Međunarodni sud za krivično
gonjenje lica odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije od
1991. godine

Predmet br. IT-03-67-T

Datum: 11. novembar 2014.

Original: FRANCUSKI

PRETRESNO VEĆE III

U sastavu: sudija Jean-Claude Antonetti, predsedavajući
sudija Mandiaye Niang
sudija Flavia Lattanzi

Sekretar: g. John Hocking

Nalog od: 11. novembra 2014.

TUŽILAC

protiv

VOJISLAVA ŠEŠELJA

JAVNO

**SUPROTNO MIŠLJENJE SUDIJE MANDIAYEA NIANGA
UZ NALOG ZA PRIVREMENO PUŠTANJE OPTUŽENOG NA SLOBODU
*PROPRIO MOTU***

Tužilaštvo:

g. Serge Brammertz
g. Mathias Marcussen

Optuženi:

g. Vojislav Šešelj

1. Sa žaljenjem moram da se ogradim od odluke o privremenom puštanju na slobodu optuženog Vojislava Šešelja. Moje žaljenje to je veće zbog toga što je ovakvo postupanje u početku bilo pokretano jednodušnošću Veća. Optuženi je teško bolestan. To nam je poznato uprkos njegovom odbijanju da dozvoli službeno objavljivanje svoje medicinske dokumentacije. Poznato nam je i to da on ne dobija najbolje lečenje, ne zbog toga što bi ono bila nedostupno, nego zbog dubokog neslaganja između njega i onih koji mu to lečenje pružaju o tome kako bi ono trebalo da se vodi. Te nesuglasice su van naše moći, ali njihove posledice nisu nas ostavile ravnodušnima.

2. Zbog toga smo u junu 2014. započeli konsultacije s ciljem privremenog puštanja na slobodu optuženog *proprio motu*. Taj postupak, koji je po prvi put preduzet u praksi Međunarodnog suda, nije dao rezultata zbog odbijanja optuženog da se eksplicitno obaveže da će poštovati mere kojima Veće bude uslovalo njegovo privremeno puštanje na slobodu.

3. Nedavne informacije koje ukazuju na moguće pogoršanje zdravstvenog stanja optuženog ponukale su nas da ponovno pokrenemo postupak privremenog puštanja na slobodu. U skladu s pravilom 65 Pravilnika o postupku i dokazima, Veće je ponovo izvršilo konsultacije sa Srbijom, zemljom prihvata optuženog, kako bi ona pre privremenog puštanja na slobodu optuženog dala garancije u pogledu njegovog povratka na suđenje i zaštite svedoka. Kao što je već ranije učinila, Srbija je dala svoj pristanak za prihvata optuženog i sprovođenje svih restriktivnih mera koje Veće za njega naloži. Srbija je ipak zatražila da se i optuženi formalno obaveže da će poštovati postavljene uslove.

4. Većina članova Veća, bez sumnje iz bojazni da se postupak ne izjalovi – imajući u vidu raniji stav optuženog – nije smatrala da je potrebno da se on ponovo konsultuje. Zadovoljila se time da izrazi svoje ubeđenje, odnosno da se "uveril[a] da će Optuženi poštovati gorenavedene uslove", uslove da "ne utiče na svedoke ni na žrtve, i da pristupi Veću čim Veće to naloži".

5. Ipak imam neke sumnje u pogledu dejstva ove formulacije s prizvukom inkantacije. Te sumnje proistekle su iz našeg konsenzusa.

6. Kad je Veće prvi put u junu izvršilo konsultacije s optuženim Šešeljem u vezi s mogućim privremenim puštanjem na slobodu *proprio motu*, on je reagovao kritikom sadašnje vlasti u svojoj zemlji i rekao da ne priznaje njene garancije. Izjavio je da je jedina restriktivna mera koju može da prihvati obaveza da ne napušta teritoriju Srbije. Međutim, nije rekao ništa o svom mogućem

ponašanju u odnosu na svedoke u ovom predmetu, kao niti o svom povratku na suđenje kad se to od njega bude zatražilo. Drugačije rečeno, mi ne znamo odgovor optuženog na ključna pitanja u vezi s kojima nameravamo da odredimo neke mere ograničenja njegove slobode.

7. Stav optuženog, međutim, nije odavao odsustvo njegovog interesa za privremeno puštanje na slobodu. Optuženi se nije bavio samo bacanjem drvlja i kamenja na vlasti Srbije i Međunarodni sud, nego je i uputio vrlo konciznu pravnu kritiku na račun Veća. Prigovorio je Veću da nije ispunilo svoju obavezu shodno pravilu 65*bis* Pravilnika o postupku i dokazima da redovno održava statusne konferencije. Dodao je i to da je upravo statusna konferencija trebala da bude mesto na kojem će se optuženi obratiti Veću kako bi govorio, između ostalog, o svom zdravstvenom stanju i životnim uslovima u pritvoru. To pravo – kako je zaključio – uskraćeno mu je.¹

8. Pitanje održavanja statusne konferencije u fazi nakon zaključenja glavnog pretresa podelilo je sudije. Mišljenja sam da bi, s obzirom na okolnosti u kojima se naš predmet našao, statusna konferencija bila primeren okvir za otvaranje dijaloga s optuženim o njegovom zdravstvenom stanju i eventualnim uslovima koji bi se odredili za privremeno puštanje na slobodu.

9. Ne samo da smo propustili tu priliku, nego nismo stvorili ni neku drugu da čujemo stav optuženog o pitanju zaštite svedoka ili o njegovom povratku na Sud kad se to od njega bude zatražilo. Zašto se, poput Većine, zadovoljiti izrazom vere kad imamo mogućnost da proverimo da li optuženi pristaje na naše uslove ili ne, te da po potrebi preduzmemo alternativne mere?

10. Jednako je žaljenja vredno i to što odluka Većine stavlja vlasti Srbije u položaj koji je koliko neugodan, toliko i nejasan. Veće je zatražilo da Srbija dostavi svoje mišljenje. Srbija ga je dostavila, precizirajući da će njena saradnja zavisiti od toga da li će se optuženi obavezati da će poštovati uslove koje odredi Veće. Zaobilazeći konsultaciju s optuženim, Većina ostavlja nejasnu situaciju koja će sutradan saradnju sa Srbijom učiniti nemogućom. Je li Srbija na ovaj način stavljena u položaj pukog posmatrača, odnosno svedoka ponašanja optuženog posle privremenog puštanja na slobodu? Da li bi ona, naprotiv, morala da ima ulogu savesnog aktera koji pomaže Međunarodnom sudu da obezbedi da se u potpunosti poštuju restriktivne mere određene za optuženog? Mi to ne znamo. Ili možda i predobro znamo budući da Većina nije odredila nikakav mehanizam "monitoringa" koji Međunarodni sud obično propisuje kako bi se onemogućili kontakti i pretnje u odnosu na svedoke i kako bi se optuženi ponovo doveo na Međunarodni sud kad to bude potrebno.

Nije predviđen čak ni neki mehanizam komunikacije s optuženim u periodu privremenog boravka na slobodi, pa makar i za potrebe uručivanja dokumenata u vezi s postupkom.

11. U odsustvu konsultacija s optuženim, bilo bi moguće barem predvideti da se odredi paket direktnih obaveza Srbije u smislu nadzora nad optuženim putem kojeg bi se obezbedila i zaštita svedoka i povratak optuženog na Sud, i bez njegovog pristanka. Izvršenje takve odluke bio bi za Srbiju dakako delikatan posao. No takva odluka imala bi tu prednost da je izvediva i jasno definiše svačiju ulogu. A sada je situacija takva da, osim naloga o neizdavanju pasoša, Srbiji nije određena nijedna druga direktna, bilo pozitivna bilo negativna obaveza.

12. Možda naprosto moramo da se nadamo da će uverenje Većine "da će optuženi poštovati [određene] uslove" dobiti potvrdu u stvarnosti. No nada mi se ipak čini prilično jadnim načinom da se ulije sigurnost svedocima u predmetu koji je specifičan upravo po tome što su se u njemu više puta pojavile optužbe u vezi s vršenjem pritiska na svedoke, pa su optuženom čak izrečene i osuđujuće presude iz razloga ugrožavanja bezbednosti zaštićenih svedoka.

13. Na kraju, iako dakako jesam za privremeno puštanje na slobodu optuženog, ja bih za takvom merom posegnuo samo uz definisanje praktičnih mera koje bi Srbiji omogućile da pomogne Međunarodnom sudu da, bez obzira na postojanje ili nepostojanje saradnje optuženog, obezbedi da on neće ugroziti nijednog svedoka i da će se vratiti na Međunarodni sud kad se od njega zatraži.

Sastavljeno na engleskom i francuskom, a merodavan je francuski tekst.

/potpis na originalu/

sudija Mandiaye Niang

Dana 11. novembra 2014.

U Hagu (Nizozemska)

---

¹ Odgovor prof. Vojislava Šešelja na nalog Pretresnog veća III od 13. juna 2014. kojim se strane pozivaju da iznesu mišljenje o mogućnosti da se optuženi privremeno pusti na slobodu *proprio motu*; str. 2, par. 1.